

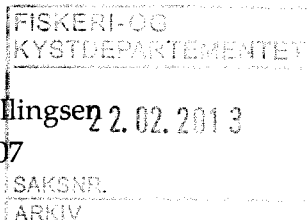

FISKERIDIREKTORATET

Fiskeri- og kystdepartementet
Boks 8118 Dep

0032 OSLO

Saksbehandler: Inger Ellingsen 2. 02. 2013
Telefon: 97432107
Seksjon:
Vår referanse: 10/4357
Deres referanse:
Vår dato: 21.02.2013
Deres dato:

Att:

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL ENDRING AV FORSKRIFT 12. SEPTEMBER 2003 OM LEVERINGSPLIKT FOR FARTØY MED TORSKETRÅLTILLATELSE

Fiskeridirektoratet viser til Fiskeri- og kystdepartementets brev datert 6. november 2012, samt vedlagte høringsnotat med forslag til endring av forskrift 12. september 2003 om leveringsplikt for fartøy med torsketråltiltelse.

Høringsnotatet har vært sendt på intern høring til regionkontorene i Finnmark, Troms og Nordland, til Reguleringsseksjonen, Kontrollseksjonen og Utviklingsseksjonen på Ressursavdelingen og til Statistikkavdelingen. Vi har mottatt uttalelse fra region Troms og region Nordland, fra Reguleringsseksjonen, Kontrollseksjonen og fra Statistikkavdelingen.

Reguleringsseksjonens notat følger vedlagt. Notatet gjelder i sin helhet spørsmålet om innføring av en ny avregningsfaktor for fersk fisk. Vedlagt følger også oversikt med utvalgte resultatstørrelser for fartøy i fartøygruppen torsketrålere/reketrålere fra lønnsomhetsundersøkelsen for 2011.

Innledning

Fiskeridirektoratet vil innledningsvis sette spørsmål ved om systemet med dispensasjon fra deltakerloven med bakgrunn i leveringsforpliktelser bidrar til å fremme målsettinger om høyest mulig verdiskaping, eller om dette i stedet kunne vært oppnådd ved mer generelle virkemidler. Når det er behov for regulering og kontroll av at eiere av fartøy, hvis fisketillatelse er gitt fordi de skal bidra med råstoff til landindustri, oppfyller forpliktelsen som ligger knyttet til tillatelsen, er dette et tegn på at slike leveranser ikke finner sted på naturlig måte.

Dersom systemet med leveringsforpliktelser oppheves, vil det innebære at det ikke lenger er noen forhold som tilsier at en skal dispensere fra deltakerlovens krav om aktivt eierskap. I den grad nåværende eiere av torsketrålere med fisketillatelse det er knyttet leveringsvilkår til ikke tilfredsstillende kravene i deltakerloven, vil tillatelsene falle tilbake til fellesskapet og reforderes til aktive fiskere.

Fiskeridirektoratet mener at det bør vurderes om ikke andre virkemidler kan være mer målrettede og samtidig gi større grad av fleksibilitet enn bruk av leveringsforpliktelser.

I den grad det likevel er ønskelig å videreføre en ordning med leveringsforpliktelser, vil Fiskeridirektoratet i det følgende kommentere forslagene i det foreliggende høringsnotatet. Fiskeridirektoratet vil legge vekt på at en ordning med leveringsplikt skal være enklest mulig å gjennomføre og kontrollere. Nærmere om forslag som kan forenkle rapportering og kontroll er beskrevet nedenfor i punkt 12.

Nærmere om bakgrunn for, og målsetting med, leveringsforpliktelsene

Som det er gjort rede for i høringsnotatet, er det historiske utgangspunktet for leveringsplikten utvikling av filet- og fryseindustrien i Nord Norge etter krigen. En nødvendig betingelse for etablering av denne industrien var jevn leveranse av fisk (råstoff) gjennom året. Dette satte krav til fartøy med stor aksjonsradius som kunne drive fiske året rundt og levere i henhold til industriens produksjonsplaner. Det ble derfor gitt tillatelse til at industrien kunne eie trålere. I tillegg ble lokale trålrederi tildelt torsketrålkonsesjoner, og en anså lokalt eierskap som en tilstrekkelig betingelse for å sikre industrien jevn leveranse av fisk.

Trålere med lokalt eierskap, og trålere eiet av industrien, har de senere år funnet det stadig mer lønnsomt å levere fisk til andre bedrifter og regioner enn det som var bakgrunnen for at trålkonsesjonene i sin tid ble gitt. Høringsnotatet har referanser til to rapporter fra NOFIMA som gjør rede for årsakene til dette. Industrien som fartøyene skulle levere til har således manglet råstoff, og dette har vært en medvirkende årsak til permitteringer i fiskeindustrien.

For å hindre at trålerne leverte sin fisk til andre bedrifter og regioner enn det som var meningen, har trålerne leveringsplikt. Plikten er lagt til de enkelte torsketråltillatelse og strukturkvoter, mens det er forskriftsfestet hvordan leveringsplikten skal gjennomføres. Disse reguleringene av hvor trålernes fangst skal leveres har imidlertid ikke vært effektive med hensyn til å sikre tilstrekkelige leveranser til enkeltbedrifter og spesielt til Finnmark.

Målsettingen med høringsnotatet er således å drøfte hvordan leveringsplikten kan

reguleres på en måte som innebærer at en sikrer tilstrekkelige leveranser til tilgodesette bedrifter og regioner.

Bedriftseide trålere falt opprinnelig inn under betegnelse ferskfisktrålere, men da kravet om konsesjon for fryseri om bord ble opphevet, endret konserveringsmåten om bord i fartøyene seg fra fersk, iset fisk til frossen fisk. I 2012 var andelen frossen fisk 79 % av landet kvantum rundvekt for fartøy med leveringsplikt. Ikke alle bedrifter som er tilgodesett av leveringsplikten er tilrettelagt for å utnytte frosset råstoff i sin produksjon. Der er i dag ikke rettet krav i forskrift om at fartøyene, i samarbeid med tilgodesett landanlegg, skal konservere råstoffet på en måte som tilgodesett landanlegg kan benytte i sin produksjon.

Om lønnsomheten i fiskeindustri og torsketrålflåte

Fiskeri- og kystdepartementet skriver i høringsbrevet at *”Regjeringen er opptatt av å sikre arbeidsplassene langs kysten og at ordningen med leveringsvilkår skal fungere etter sin hensikt. Forslagene til endringer skal sikre at mer fisk landes der den opprinnelig var ment å landes. Dette gjøres for å bringe ordningen nærmere intensjonen slik den var før 2003”*.

Fiskeridirektoratet vil innledningsvis understreke at tilførsel av fisk (råstoff) til fiskeindustrien er en nødvendig, men ikke i seg selv en tilstrekkelig, betingelse for lønnsom drift og sikring av arbeidsplasser. Det vil være industriens samlede inntekter og kostnader som er avgjørende for om lønnsom drift kan påregnes, selv om større garanti for råstoffleveranser vil være et vesentlig element for å sikre arbeidsplassene langs kysten.

Trålere med og uten leveringsplikt inngår i Fiskeridirektoratets årlige lønnsomhetsundersøkelse. Ved å gå gjennom resultatene for 2011 kan vi ikke se at trålere med leveringsplikt har avvikende lønnsomhet i forhold til øvrige trålere. En tabell som reflekterer dette følger som vedlegg. En skjerping av leveringsplikten kan selvsagt forverre lønnsomheten i denne del av trålflåten, men vi har ikke foretatt beregninger som viser hvordan en innstramming i leveringsplikten vil slå ut for lønnsomheten.

Til tross for at den uttalte målsettingen med høringsnotatet er å sikre at mer fisk landes der den opprinnelig var ment å landes, legger Fiskeridirektoratet til grunn at eventuelle endringer også tar hensyn til lønnsomhet for den flåten som skal sikre leveranser til landindustrien. For direktoratet har dette som konsekvens at de endringer i leveringsplikten som nå skal gjennomføres må være kontrollerbare og praktisk gjennomførbare.

Kommentarer til de forslag som fremkommer i høringsnotatet

Ordningen med leveringsplikt er utfordrende og kan kommenteres på ulike måter. Vi vil først kommentere de konkrete spørsmål som reises i høringsnotatet.

1. Bør forskriften av 2003 om leveringsplikt for fartøy med torskestråltillatelse oppheves?

I utgangspunktet kan det synes som om en oppheving av forskriften vil være den endring som på en enkel, transparent og kontrollmessig oversiktlig måte justerer leveringsplikten tilbake til dens opprinnelige hensikt.

Noe av bakgrunnen for at det i 2003 ble fastsatt en forskrift om leveringsplikt var imidlertid at de daværende individuelle leveringsvilkårene som var fastsatt for torskestråltillatelse og enhetskvoter var ulikt utformet. Dette gjaldt ulikheter med hensyn til hvor mye fangst som skulle leveres, hvilke fiskelag som var omfattet av leveringsplikten, om det var krav om bearbeiding mv. I dag er dette spørsmål som er avklart i forskrift om leveringsplikt. I forskriften er også fastsetting av pris og spørsmålet om transportkostnader fra landingssted til kjøper regulert.

Som en oppfølging av forskriften ble alle individuelle leveringsvilkår for torskestrålere gjennomgått med sikte på en ens utforming. De individuelle leveringsvilkårene er i dag utformet slik at de angir leveringsberettiget anlegg, sted eller område, samt en henvisning til forskriftens bestemmelser. Å fjerne forskriften vil dermed innebære at de individuelle leveringsvilkårene blir stående tilbake uten noen generelle bestemmelser som regulerer andre spørsmål enn hvem som er primært leveringsberettiget.

Hvis forskriften oppheves vil det være behov for å etablere nye bestemmelser for å ivareta blant annet spørsmålene om prisfastsetting og regulering av leveringsplikten dersom opprinnelig bedrift ikke ønsker å kjøpe råstoffet.

Samlet sett er direktoratet av den oppfatning at forskriften ikke bør oppheves. Forskriften bør heller gjennomgå punkt for punkt med sikte på å lage regler som ivaretar formålet om å sikre anlegg som bearbeider fisk stabil råstofftilførsel fra torskestrålfåten. Reglene bør også utformes med sikte på at de enkelt skal kunne kontrolleres og sanksjoneres.

2. Bør tilbudsplikten endres?

Forskriften om leveringsplikt for fartøy med torskestråltillatelse stiller krav om at 80 % av fartøyet sin fangst av torsk og 60 % av fartøyet sin fangst av hyse skal tilbys tilgodesette bedrifter, og subsidiært den omkringliggende region gjennom den sekundære leveringsplikt. Fiskeridirektoratet mener denne tilbudsplikten bør økes til 100 % for begge fiskeslag.

For det første vil dette øke tilbudet av råstoff til tilgodesette bedrifter og regioner, og således styrke den nødvendige forutsetning for lønnsom drift og økt sysselsetting langs kysten. Den andre årsaken er at 100 % tilbud sikrer bedre kvalitet og størrelse på den fisken som leveres. Det vil alltid være slik at kvalitet og størrelse på fisk varierer fra fangst til fangst. Å øke leveransene fra henholdsvis 80 og 60 % til 100 % vil øke muligheten for bedre og jevnere kvalitet på fangstene som tilbys leveringsberettigete anlegg.

Det bør nevnes at en økt tilbudsplikt i seg selv er ikke er noen garanti for at det faktisk landes og bearbeides leveringspliktig fangst ved tilgodesette bedrifter og regioner. Å øke tilbudet til 100 % vil likevel være med på å sikre tilgodesette bedrifter et bredere utvalg og bedre mulighet for å forutberegne tilbudene.

3. Bør bearbeidingsplikten endres?

Bestemmelsene om bearbeidingsplikt kom inn i 2006. Kravet er nå at 70 % av torskfangstene som kjøpes i henhold til den primære eller sekundære leveringsplikten skal bearbeides.

Målet med leveringsplikten er å bidra til produksjon i fiskeindustribedrifter på land, og gjennom dette sikre sysselsetting og øke verdiskapingen. Når det er ansett som nødvendig å regulere bearbeidningen av fiskeprodukter, bør dette gjøres på en måte som bidrar til at en sikrer ovennevnte målsettinger samtidig som det, på samme måte som tilbudsplikten, er mulig å kontrollere om bearbeidingsplikten overholdes.

Et mål om høyere sysselsetting kan alene være grunn til å pålegge bedriftene bearbeidingsplikt også på deler av hysefangstene som kjøpes i henhold til leveringsplikt. En bearbeidingsplikt for bedriften kan også ses som et naturlig motstykke til den fordel bedriften oppnår gjennom å være tilgodesett med leveringspliktig råstoff. Hensynet til at bedriftene bør gis en viss fleksibilitet til å selge og bytte råstoff, tilsier imidlertid at prosentsatsen ikke bør settes for høyt verken for torsk eller hyse.

Vi vil anbefale at bestemmelsen om bearbeidning for torsk videreføres, og at hyse også inkluderes. Det er viktig at reglene utformes slik at det er mulig å etterprøve om bearbeidingsplikten er overholdt.

Ettersom enhver bedrift kjøper råstoff både fra fartøy som har leveringsplikt og fra fartøy som ikke har leveringsplikt, blir det vanskelig å fastslå om den bearbeidete fisken stammer fra trålere med leveringsplikt eller andre fiskefartøy. Det ville vært behov for et system som kunne gi fullstendig internsporing gjennom bedriftene for å få en slik oversikt.

Noen alternative måter å kontrollere bearbeidingsplikten på kan være:

- 70 % av all fangst bedriften kjøper (uavhengig av om det er fra fartøy med eller uten leveringsplikt) skal bearbeides
- 70 % av fangst kjøpt fra fartøy med leveringsforpliktelser skal bearbeides (men der bedriften står fritt til å velge hvilke leveranser som skal bearbeides)

Dersom bedriften kjøper mye råstoff fra fartøy uten leveringsforpliktelser vil det første alternativet sette større krav til bearbeiding enn det andre. I det andre alternativet vil bedriften stå friere med hensyn til hvilket råstoff den ønsker å bearbeide.

Ved sammenfallende eierskap mellom fartøy og landanlegg mener direktoratet det er naturlig at kravet til bearbeiding ikke bare knyttes til kjøp av fangst, men til den fangsten anleggene er tilgodesett med fra egne trålere.

- 70 % av all fangst bedriften er tilgodesett med i henhold til de individuelle leveringsvilkårene, skal bearbeides. Om fangsten kommer fra trålere med leveringsplikt, kystflåten eller andre fartøy er underordnet.

Dette alternativet vil sikre at anlegg som er tilgodesett gjennom leveringsbetingelser, faktisk må kjøpe og bearbeide et tilsvarende kvantum som det trålerne er tildelt for levering til anlegget. Et krav om drift på nivå med det anlegget kunne oppnå på grunnlag av fangst fra de leveringspliktige trålerne, vil ivareta næringsmessige og regionale hensyn. Dersom det ikke opprettholdes slik drift, vil hele grunnlaget for dispensasjon fra deltakerloven falle bort.

Kontroll av om anleggene faktisk kjøper og bearbeider fangst vil flytte kontrollen fra fartøyleddet og over på det som er selve grunnlaget for at industrien er gitt anledning til å eie torske-trålere. Det vil imidlertid ikke gi noen garanti for at råstoffet som bearbeides kommer fra de leveringspliktige trålerne. Som det er vist til i høringsnotatet har endrete markedsforhold medført at råstoff fra kystflåten er mer egnet for videre bearbeiding til enkelte produkter enn det råstoffet trålerne leverer. Dersom anleggene ser seg bedre tjent med å kjøpe og bearbeide annet råstoff enn det som trålerne leverer, vil leveringsplikten kun bidra indirekte til sysselsetting og verdiskapingen i fiskeindustribedrifter på land.

Som det er gjort rede for i høringsnotatet, har noen av trålerne som er eid av Aker Seafoods ASA og Nergård AS leveringsvilkår som ikke tilgodeser et bestemt anlegg, men et geografisk område. Det kan derfor bli et spørsmål om hvor denne fangsten skal bearbeides. Fiskeridirektoratet vil her vise til den gjennomgangen og begrunnelsen som departementet har gitt under høringsnotatets punkt 7.1. for at eiers egne anlegg skal prioriteres. Ved sammenfallende eierskap mellom fartøy og

landanlegg, mener direktoratet således at fangst skal bearbeides ved egne anlegg på tilgodesett sted, kommune eller et større geografisk område.

Ved manglende aktivitet ved anleggene vil grunnlaget for dispensasjon fra deltakerloven falle bort, og fartøyenes ervervstillatelser kunne tilbakekalles.

4. Leveringssted

Leveringspliktig fangst kan etter reglene i dag losses ved, eller på annen måte transporteres til, den fiskeindustribedriften som kjøper fangsten. For de tilfeller fisken ikke losses ved anlegget som har kjøpt fisken, har forskriften bestemmelser om hvem som skal bekoste transporten til bedriften.

Vi ser at fleksibiliteten til å losse fisken på annen plass enn der anlegget er lokalisert, vil være gunstig for fisker ved at dette kan gi redusert gangtid fra felt til landingssted. Samtidig vil det være slik at kontrollen med om leveringspliktig fangst er levert på tilgodesett anlegg, er langt mer effektiv dersom det settes som krav at alle leveranser av fangster fra fartøy med leveringsplikt leveres direkte til kjøperens anlegg.

5. Forhåndsinnmelding av fangst

Fiskeri- og kystdepartementet foreslår å forskriftsfeste krav til forhåndsinnmelding av fangst til salgslagene. Bedriftenes kjennskap til kommende leveranser er viktig for å utnytte leveringsplikten på en best mulig måte, og direktoratet støtter derfor at forhåndsinnmelding av fangst forskriftsfestes.

6. Bør det innføres en kjøpsplikt ved sammenfallende eierskap til fartøy og anlegg?

Fiskeri- og kystdepartementet viser til at bakgrunnen for dispensasjon fra deltakerloven er sammenfallende eierskap til trålere og filetanlegg, og at dette er gitt fordi det støtter opp under næringsmessige og regionale hensyn. Dersom leveringsplikten ikke bidrar til dette faller grunnlaget for dispensasjonen bort.

De tiltak som er nevnt over kan alle bidra til at leveringspliktig fangst blir kjøpt av tilgodesette landanlegg, men det er først når landanlegget velger å kjøpe (og bearbeide) fangsten at man oppnår det ønskede resultat.

En kjøpsplikt i seg selv vil ikke nødvendigvis innebære det samme som at fangsten ankommer kjøpers anlegg. For å oppnå at fangsten faktisk ankommer anlegget, må en kjøpsplikt kombineres med et krav om at fangstene fraktes til kjøperens anlegg. For å sikre at fangsten ikke videreselges ubearbeidet, må kjøpsplikten videre kombineres med en bearbeidingsplikt.

Ved å innføre en kjøpsplikt vil en bekrefte selve grunnlaget for at det er gitt dispensasjon fra deltakerloven, noe som altså har gjort det mulig for landindustri å eie trålere. Hvis en slik kjøpsplikt ikke etterleves, vil hele grunnlaget for dispensasjonen falle bort, og tråltillatelsen bli trukket tilbake til samfunnet.

Dispensasjon fra deltakerloven, slik at industrien kunne eie trålere, ble gitt i en tid da det var god lønnsomhet i filetindustrien, og lite tanke for at det skulle bli behov for verken leverings- eller bearbeidingsbetingelser. Den økonomiske situasjonen for flere filetanlegg er nå betydelig verre. Innføring av kjøpsplikt vil neppe gjøre denne situasjonen bedre for landanleggene, og dersom målsettingen er en økonomisk bærekraftig landindustri ser vi det som lite formålstjenlig å innføre en kjøpsplikt, selv med sammenfallende eierskap til fartøy og anlegg.

En kjøpsplikt vil medføre at anleggene må bruke tid og krefter på fangster som ikke alltid er av den kvalitet og sammensetning som anleggene ønsker. Særlig i perioder med god tilgang på fisk fra kystflåten, kan en kjøpsplikt slå uheldig ut. Dersom en kjøpsplikt likevel skal vurderes, kan en mulighet være å gjøre plikten gjeldende kun i forhåndsdefinerte perioder der kystflåten tradisjonelt fisker og leverer minst torsk og hyse.

7. Bør det åpnes for fleksibilitet i produksjonen mellom anlegg med samme eier?

Dersom en velger et system med kjøpsplikt, og i tillegg plikt til å lande/levere ved kjøpers anlegg samt en produksjonsplikt, kan en risikere at et anlegg blir sittende med råstoff som det ikke kan nytte på en hensiktsmessig måte. Det kan da argumenteres for at det bør være en viss fleksibilitet slik at råstoffet kan overføres til annet anlegg (innenfor samme fylke og med samme eier). Vi ser at det i tilfeller med kjøpsplikt kan være behov for en slik fleksibilitet, men dersom en velger et system med kun tilbudsplikt, kan vi ikke se behovet for dette.

Fiskeridirektoratet vil anbefale at det legges til rette for fleksibilitet på annen måte, og på et tidspunkt før fangstene er kjøpt/ankommet et anlegg. Dette kan være at det velges et system med kun tilbudsplikt, eller at prosentsatsen for en eventuell kjøpsplikt settes til et nivå som gir bedriftene tilstrekkelig rom for fleksibilitet.

8. Fordeling av fangst på grunnlag av produkt

Fiskeri- og kystdepartementet reiser her spørsmålet om leveringsplikten skal rettes mot den mest arbeidsintensive produksjonen. Vi tror dette blir en krevende eksersis, både for salgslaget og for oppfølgingen. En har heller ingen sanksjonsmuligheter dersom landanlegget endrer beslutning med hensyn til intendert anvendelse.

En prioritering av produksjonsform fremfor pris som grunnlag for salg av fangst vil antakelig heller ikke bidra til økt lønnsomhet og fornyelse av fiskeindustrien.

9. Innføring av ny avregningsfaktor for landing av ferskt råstoff

En forskriftsfestet leveringsplikt slik vi har hatt den til nå fremstår som et noe statisk virkemiddel. Det betyr at den i utgangspunktet ikke tar høyde for raskere svingninger i markedet, endringer i bestandssituasjonen og sesongvariasjoner. Hvis en velger mer generelle virkemidler, herunder de reguleringsverktøy en har gjennom havressursloven, øker fleksibiliteten. Det betyr at myndighetene kan nå de samme målsettinger innenfor en større grad av handlefrihet. Vi ser da for oss et system hvor en kan fastsette de generelle virkemidler i de årlige reguleringene og samtidig ha muligheten for å justere disse alt etter hvordan sesongen utvikler seg. Eksempler på slike virkemidler er kvotetillegg for ferskleveranser, rene distriktskvoter og andre former for kvotebonus. Enkelte av disse virkemidlene er tatt i bruk, men de kan utvikles og styres på en mer direkte måte.

En ordning som innebærer en lavere kvoteavregning medfører både kontrollmessige, kvotemessige og tekniske utfordringer som kan bidra til økte kostnader både for næring og forvaltning. Sett hen til formålet bak forslaget – å øke landingene av fersk fisk – vil direktoratet anbefale at man heller enn å innføre en ny avregningsfaktor for landing av ferskt råstoff videreutvikler den gjeldende bonusordningen for torske-trålere.

10. Synspunkter på en samlet endring

Forutsatt at det skal videreføres en ordning med leveringsplikt, er direktoratets synspunkter på de foreslåtte endringene:

- Forskrift om leveringsplikt oppheves ikke, men gjennomgås og forenkles slik at forskriften fokuserer på elementer som kan sanksjoneres.
- Tilbudsplikten økes fra 80 % for torsk og 60 % for hyse til 100 % for begge fiskeslag.
- Krav om landing ved kjøpers anlegg vil være kontrollerbart via sporing, elektronisk rapportering og landings- og sluttsedler.
- Det skal fortsatt gjelde et krav om bearbeiding. Der det er sammenfallende eierskap mellom trålere og anlegg, skal bearbeidingskravet ikke knyttes til kjøp av fangst, men til den fangsten anlegget er tilgodesett med fra egne trålere.
- Fiskeridirektoratet går mot forslaget om kjøpsplikt. Dersom kjøpsplikt innføres, bør den begrenses til de periodene kystflåten tradisjonelt fisker og leverer minst torsk og hyse.
- Flexibilitet i produksjon mellom anlegg innen samme fylke og med samme

eier bør være mulig innfor de generelle rammene som fastsettes. Det bør ikke innføres en egen ordning som krever saksbehandling og kontroll.

- Leveringspliktig fangst som tilbys via auksjon bør ikke prioriteres til den mest arbeidsintensive produksjon, men fortsatt selges til høystbydende.
- Høringsnotatets regler om forhåndsinnmelding blir forskriftsfestet.
- Den gjeldende bonusordningen videreutvikles fremfor å innføre lavere kvoteavregning for fersk fangst.

11. Administrative og økonomiske konsekvenser

Med den formen leveringsplikt er gitt i dag, innebærer gjennomføring og kontroll av leveringsplikt et ressurskrevende arbeid for rederiene, salgslagene og Fiskeridirektoratet.

Noe av grunnen til at kontroll av leveringsplikt et ressurskrevende, er at leveringsplikten ikke alltid kan knyttes til fangst fra fartøyet som er pålagt de enkelte leveringsvilkår. Dette fordi en del av fartøyene som er pålagt leveringsplikt, er gitt anledning til å oppfylle leveringsplikten med andre fartøy. Videre åpner slumpfiskeordningen, som er mye benyttet av torsketralerne, for at inntil 20 % av de enkelte trålnes kvote av torsk og hyse kan fiskes av andre fartøy. Det er således ikke uvanlig at torsketralere fisker og leverer i henhold til individuelle leveringsvilkår som er pålagt andre fartøyers tillatelser.

Den årlige kontroll har foreløpig omfattet kontroll av om plikten til å tilby fangst i tråd med de individuelle leveringsvilkårene og forskriftens bestemmelser er oppfylt. Dersom forslaget om å innføre en kjøpsplikt gjennomføres, vil dette bli et nytt element å kontrollere. For å kontrollere gjeldende produksjonsplikt, trengs det sporingssystemer som kan følge den leveringspliktige fangsten gjennom produksjonen. Det kan derfor være nødvendig for anleggene som kjøper og skal produsere leveringspliktig fangst, å etablere egne sporingssystemer. Dersom forslagene om lavere avregningsfaktor for fersk fangst gjennomføres, vil dette medføre kontrollmessige, kvotemessige og tekniske utfordringer som kan bidra til økte kostnader både for næring og forvaltning. Dersom forslagene om fordeling av fangst på grunnlag av produkt gjennomføres, vil dette medføre nye arbeidsoppgaver for salgslagene. En eventuell åpning for utveksling av leveringspliktig råstoff mellom anlegg innenfor samme fylke vil medføre saksbehandling i forkant, økte krav til journalføring og rapportering fra bedriftene, samt komplisere kontrollen med om produksjonsplikten er oppfylt. Dertil kommer eventuell kontroll av om forhåndsinnmeldinger av fangst gjøres i tråd med nye og skjerpete krav.

12. Forslag til endringer som kan være med på å forenkle rapportering og kontroll

A. Opplysninger på landings- og sluttsedler

De viktigste dokumentene for innrapportering av hva fartøy har fisket, hvor fangst er landet og hvem fangst er solgt til, er landings- og sluttsedler. Sluttseddelsystemet gir allerede muligheter for rapportering ut over den rapporteringen som er pålagt gjennom forskrift 22. januar 2003 om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk. Fiskeridirektoratet vil foreslå at de muligheter for rapportering som alt finnes via sluttseddelsystemet utnyttes for å forenkle rapportering og kontroll av leveringsplikt. Med en utvidet rapportering via sluttseddelsystemet vil det antakelig også bli noe enklere å utarbeide oversikter og statistikker over leveringspliktig fangst.

Det er opprettet en egen kvotetype, kvotetype 7, som angir at fangst er fisket på leveringspliktig kvote. Kvotetype er allerede en landingsopplysning i henhold til forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk § 4. Kvotetyper 7 har imidlertid ikke vært tatt i alminnelig bruk på landings- og sluttsedler. Kvotetype 7 har heller ikke vært anvendelig for kontroll- eller statistikkformål fordi den har vært knyttet til fartøyets totale fangst. Som kjent har kun 80 % torsk og 60 % hyse fra leveringspliktige tillatelser vært omfattet av leveringsplikt. Dertil kommer at kun et fåtall av trålerne er pålagt leveringsplikt for alle tillatelser som er knyttet til fartøyet. For å sikre at opplysninger om kvotetype kan anvendes til statistikk- og kontrollformål, foreslår direktoratet at krav om angivelse av kvotetype 7 gjøres gjeldende for all fangst som er underlagt leveringsplikt. Dette vil etter gjeldende forskrift innebære at 80 % av torskefangstene og 60 % av hysefangstene som er fisket på grunnlag av tillatelser pålagt individuelle leveringsvilkår, skal merkes.

Den mest aktuelle av opplysningene som i dag ikke er pliktig, er opplysning om produksjonsanlegg. Produksjonsanlegg har sammenheng med hvem som er kjøper av fangsten. Vanligvis vil opplysning om kjøper være entydig angitt gjennom kjøpers navn og organisasjonsnummer. For kjøpere som har anlegg på flere steder, er imidlertid angivelse av produksjonsanlegg nødvendig for å kunne avgjøre hvilket anlegg som har kjøpt fangsten/fangsten er fraktet til.

Leveringsplikten omfatter i dag et svært begrenset antall fartøy. Direktoratet vil derfor anbefale at krav om landings- og omsetningsopplysninger som tar særlig sikte på denne fartøygruppen samles i forskrift om leveringsplikt, fremfor å tas inn i forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk.

B. Sanksjoner

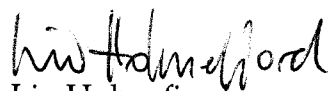
Brudd på leveringsplikt har hittil vært sanksjonert med midlertidig tilbakekall av ervervstillatelser i medhold av deltakerloven § 11. Tilbakekall har vært gjort gjeldende for såpass begrensede tidsrom at det kan diskuteres om det er en effektiv sanksjonsform. Det kan også stilles spørsmål ved om det er fornuftig å frata fartøy

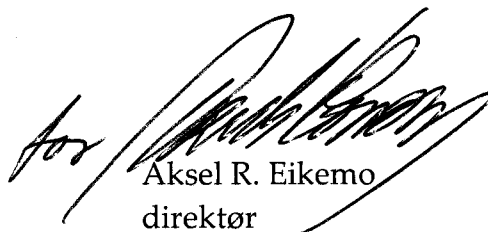
som skal sørge for jevn råstofftilgang til fiskeindustrien, muligheten til å fiske. Fiskeridirektoratet ser klart behov for alternative sanksjonsmuligheter ved brudd på bestemmelser om leveringsplikt. Sanksjonsformen som tidligere har vært trukket særlig frem, er overtredelsesgebyr etter deltakerloven § 28. Nærmere bestemmelser om overtredelsesgebyr etter deltakerloven er imidlertid ikke fastsatt enda. Fiskeridirektoratet foreslår derfor at det fastsettes en egen bestemmelse om overtredelsesgebyr i forskrift om leveringsplikt, og at det utarbeides generelle retningslinjer for hvilke typetilfeller gebyr skal benyttes og gebyrets størrelse.

C. Andre endringer i forskriften

Fiskeridirektoratet foreslår av havressursloven tilføyes som hjemmel for forskrift om leveringsplikt, samt at henvisningen i § 7 første ledd til saltvannsfiskelovens bestemmelse om straff erstattes med en henvisning til tilsvarende bestemmelse i havressursloven.

Med hilsen

Liv Holmefjord
fiskeridirektør

Aksel R. Eikemo
direktør